

הנדון:

עם של כבשים אנחנו. כי אחרת היינו חוסמים את הרחובות

סנדלי צ'יץ'

הנסיכה באוטובוסים — שהיא החלופה הרצויה — אינה באה בחשבון במיקרים רבים, אם מפני שהאוטובוס אינו מגיע למקום הרצוי, אם מפני שאין רי זמן.

כל נעלי צ'יץ' וכל נעלי צ'יץ' לא ישכנעו אף אחוז אחד של נהגי ישראל לוותר על מכונתם הפרטית.

מרי פעם בא עסקנצ'יק עירוני כלשהו ומברבר על סינגאפור, על קאמפ'טקה ועל טימבוקטו, על סגירת העיר בפני מכונות הבאות מן החוץ, על מיגרשי חניה ענקיים שיוקמו בכניסה לעיר וגידעון של תחבורה ציבורית, ושאר חלומות בהקיץ. זה יפה וזה מבטיח כותרת נאה בעיתון.

שמענו על כך לפני עשרים שנה, ונשמע על כך בעוד עשרים שנה. שום דבר לא ישתנה, אלא החלפתו של עסקנצ'יק א' בעסקנצ'יק ב', שגם הוא יהיה זקוק לכותרת נאה בעיתון.

וקודם כל על המידרכה. מנעילי הדנוור אורכים להם, כמו ציידים חיות ליד בורמים אפריקאי.

לדיירים עצמם אין, כמובן, שום סיכוי למצוא חניה בקרבת ביתם. כולם יודעים שאל להם לחזור הביתה לפני חצות. כל דסיסיהייהם הותאמו לעובדה זו.

ריחה אנגלית: צעיר וצעירה, המכירים זה את זה בקושי, נפגשים במיקרה ברחוב פיקאדילי.

הוא: בוקר טוב. מה שלומך. אולי את רוצה לבוא ולשכב איתי?

היא: יופי. אצלך או אצלי?

הוא: נו טוב, אם את עושה בעיות...

זה היה פעם. עכשיו זאת באמת בעיה.

מי מהשניים יותר על מקומי חניה מצויין ויוציא את מכונתו כדי לנסוע למישכב המתוכנן, בהיותו בטוח שבשובו לא ימצא מקומי חניה אחר ויפול קורבן לסנדלי דנוור?

מי מוכן להביא קורבן כזה על מיוזבה האהבה?

יש להחשוב על הסנדלים החדשים של צ'יץ' ברוח מבודחת. הם מרגיזים.

זה מכבר לא ראיתי כל כך הרבה אנשים המתרגזים כל כך על החלטה כלשהיא של עירייתם.

מדוע, בעצם?

אנשים מתרגזים גם על רוח חניה. הם מתרגזים כפליים על גרירת מכונתם.

אבל זהו רוגז חולף. משלמים את הקנס, מוציאים את המכונת מן הכלא, וזהו זה. שוכחים.

אך סנדלי דנוור מעוררים זעם מסוג אחר לגמרי.

יש כאן משהו פיס, כמו עונש מלקות. כאשר בובלים את מכונתם, כאילו בובלים אותה.

העירייה, שהיא בדרך כלל מוסר אלמוני, כמעט מופשט, שאין לה ולא כלום עם היך היומיומיים, חודרת לפתע אל התחום הפרטי שלך, ביד גסה ושרירותית.

להרגישה זו של עלבון צורב מתיספת המחשבה שכל העניין הזה אווילי ובלתי צודק מעיקרו.

על ריח להינתן חוק וסדר. בורדא, החברה כולה אינה יכולה לתפקד בלי חוקים וכללים, והתנועה בחוצות לא כל שכן.

לאן נגיע אם כל נהג יחנה את מכונתו באמצע הכביש, או יסתום את ההצטלבות, או יחסום את ה

מדרבבה?

העירייה אחראית לכך שלא תשתר אנדרלמוסיה. זהו תפקידה. אין לכעוס עליה כאשר היא ממלאת אותו.

אלא מאי?

התפקיד הזה אינו מתחיל ברישום דוחות, בגרירת מכונות או — על אחת כמה וכמה — בבליאת רגלי האזרחים בסדר העיניים שהומצא בעיר דנוור אשר במדינת קולוראדו.

התפקיד מתחיל בכך שהעירייה וראשה יראגו לכך שאזרח נורמלי, הגון, שומרי חוק, המחזיק במכונת ויטלס עבודה את כל המיסים האפשריים והבלתי אפשריים, יוכל להחנות מבלי להפוך לפושע פלילי.

מה עשתה העירייה כדי לאפשר זאת?

מאז שנעלמו עגלות הנפט וסוסיהן מרחובות העיר העברית הראשונה, עברו בעיריה כמה ראשי עיריות והרבה עסקנים. לכולם היה מכנה משותף אחד: הם לא עשו חצי דבר ורבע דבר כדי לדאוג למקומות חניה בעיר.

נרמה שדבר המצאת המכונת עלידי גוטליב ריימלר וקארל בנץ, בדיוק לפני מאה שנים, עדיין לא הגיע לאוזני העירייה. על כל פנים, העובדה שמרי שנה נוספים תלמידי תלמידי המטרו פוליטי שלה רכבות כלירכב חרשים כאלה לא כפתעה גמורה, ואולי היא מתייחסת לדברים אלה כאל תופעת טבע שאין מה לעשות בעניינה, מין גזירה מן השמיים. "זהו בעיה שאין לה פתרון", ממלמלת לעצמה העירייה, ולוגמת מספליהקה, "פשוט צריכים להתעלם ממנה. שבועליה מכונות יראגו לעצמם, שימצאו חניה מעל לגגות או מתחת לארמה. התפקיד שלנו הוא להגיע לם סנדלי דנוור. הנהג הגדול השוכן במרומים ירחם עליהם."

את תוצאות הגישה הזאת אנו רואים מכל עבר. לכל אחד מאיתנו יש גר כך סיפורים אישיים.

אני, למשל, על בסביבת מגורים בלב תל אביב. מאז שנכנסתי לדירה זו לפני 25 שנים, בנו בדירוס של 50 מטרים מדרית שני בתיקולנוע, מועדון לילה, בית מלון אחד ובית כנסת. נוסף על הסופרמארקט הגדול שקדם לבואו.

אף לא אחד המוסדות האלה אין מיגרשי חניה, מלבד פיסת ארמה קטנטנה ומגוחכת. אך כולם קיבלו רישיונות חניה.

פירוש הדבר הוא, שמשעות הערב המוקדמות ועד אחרי חצות אין מקומי חניה אחד לרפואה בכל הסביבה. נהגים נואשים, המאחרים עם נשותיהם וילדיהם להצגה, מחנים את ריכבם בכל מקום,

אין שום סיכוי לכך שהעירייה תדאג באמת למקומות חניה. חסר דמיון. חסר שכל. חסר תכנון. וחץ מזה גם חסר כסף. בשאין כסף לחינוך הילדים, ואין כסף לקיום בתי חולים הגונים — האם יהיה כסף לתקן החניה?

יתכן שעם קצת דמיון ושכל אפשר היה לפתור את הבעיה מוזמן, גם בלי כסף ציבורי. אנשים משלמים בעד החניה, יתכן שבתנאים מתאימים, ותור עידוד מתאים, היתה היוזמה הפרטית רואה שגניית מקומות חניה היא עסק ריווחי.

אך במצב של היום, מהו הפיתרון המיידני?

אחר הפיתרונות הוא דווקא חנות על המידרכות. לא חניה פרועה, בבחינת איש הישר בעיניו יעשה וכל דאלים גבר. אלא חניה מסודרת.

יש מידרכות רבות בעיר שהן מיותרות לחלוטין. אפשר לחשב היטב מהו רווח המידרכות הנחוצות למעבר נוח של הולכי הרגל. יש רחוב שבו מספיקה מידרכה אחת, כך שאת השניה אפשר לצמצם לרצועה דקה, תוך הרחבת הכביש, או לחלוקה למקומות חניה מסומנים על גבי המידרכה עצמה.

קבוצה של אנשים בעלי דמיון יכלה למצוא פתרונות רבים מסוג זה. אך לישם כך היא זקוקה להנחה: שהעירייה קיימת כדי למצוא פיתרון חוקי לבעיית החניה. צ'יץ' קיים כדי לעזור לאזרחים שכתרו בו.

ביום ההנחה היא הפוכה: על מכונות האזרחים לפרנס את העירייה בקנסות. צ'יץ' הוא הסנדלר הגדול של מכונות העיר.

ש, כמובן, פיתרון הרבה יותר פשוט, פיתרון פלא ממש.

יש להניח שהמצב לא היה מגיע כלל לאן שהגיע אילו היו שרי ישראל — ובניהם שריהתחבורה (אם יש דבר כזה). שריהמישי טרה ושריהפנים — צריכים לנהוג בעצמם במכונות פרטיות ולהחנותן.

אחת הצרות החמורות ביותר במדינת ישראל היא מכונת השרד, בעלת הנהג הצמוד.

מי שנוסע במכונת השרד, גדול מרוביה ונשגב מעם, פטור מכל הבעיות של האדם הנורמלי. הנהג מוריד אותו לפני בתי המלון, שבו הוא נואם באוזני המישלחת החשובה מחוץ. המכונות חונה בלי בעיית על המידרכה.

זה היה נראה לגמרי אחרת אילו היה כבוד השר צריך לנהוג בעצמו ולחפש מקומי חניה. אילו היה מבלה חלק ניכר מיומו בהתרוצצות זו, אילו היה מאחר לטקסים ולצילומים ומפסיד את זכותו לנאום את נאוסי הפתיחה ההיסטורי — או אז היה חושב על בעיית החניה בצורה חדשה לגמרי.

גם צ'יץ' היה רואה את הדברים לגמרי אחרת אילו גר במרכז עירו, ולא בשכונת ויזולות בפאתי העיר, ואילו היה צריך לחפש מקומי חניה (לא שמרתי) ליד ביתו וליר מקומי עבודה.

אין לדרוש זאת. זמנו של ראשי העירייה יקר מדי. אך האם זמנם של רבנים רבים מתושבי העיר יקר פחות?

האמת הפשוטה היא שאנחנו עם של כבשים. בזה מתחיל צ'יץ' ונגמר כל העניין.

כבשים הובילו אותנו למילחמת הלכנו, וככבשים הוציאו אותנו (אולי). מטילים עלינו מדי יום יומיים היטלים חדשים, כשם שגוזזים את צמרן של כבשים. עכשיו מנעלים אותנו בסנדלי צ'יץ', כשם שמנעילים סוסים בפרסות.

אלמלא היינו עם של כבשים, כי אז —

כי אז היו נהגי תלמידי מחליטים להעלות את כל מכונותיהם על המידרכות, אישיאיש על המידרכה הקרובה ביותר, ומשאיר את שם במשך יום יומיים, עד שהעירייה תחכים ותשכיל.

או אז היו כל נהגי תלמידי מחליטים כי ביום מסויים ובשעה מסויימת יועמדו כל המכונות לרוחב הכביש — כך שכל התחבורה בעיר הגדולה תושבת לחלוטין, למען אותה המטרה החינוכית.

עוד לפני שהוצמד הסנדל הראשון של צ'יץ' לגלגל הראשון של מכונת היה קם מטהר חירום, לניהול המאבק כשיטות שכל עיריה לא יצלה שום מאבק במדינה זו.

אבל עם של כבשים אנחנו. כבשים על גלגלים.

אך מדוע נתעכב על המתרחש בפניה זו או אחרת של העיר, כאשר אפשר להרים על נס את יצירת הפאר הגדולה של צ'יץ'?

צ'יץ' החזיר את עטרת הטיילת ליושנה. שפתיים נגאלה (אף שהמצילים שובתים עדיין — או שוב — כפי שעשו מאז שהחלה המלחמה הגדולה של צ'יץ' להריסת תשתית המצילים). נבנו מיתקני חוף יפהפיים.

וזוהי יצירה עירונית לתיפארת. צ'יץ' ערך טקסים, נאם וביקר, צולם והוקלט.

ובכל השימחה וההמולה לא נמצא אף ילד קטן אחד שישאל: רגע, אדוני המלך, אבל איפה יחנו כל ההמונים שיבואו למקום הנהדר הזה בריכבם?

מסתבר שפרט קטן ושולי זה נשכח.

יש איוו שהיא פיסת חניה, לכמה עשרות מכונות. אך מדי יום ביומו, כעונת הרחצה וגם לפני ואחריה, באים לשפתימה של תלמידי אלפי בני יאדם על ריכבם. התוצאה היא שבכל איוור החוף של תלמידי, המשתרע לאורך קילומטרים ולרוחב של כמה רחובות, אין שמץ של סיכוי למצוא חניה חוקית בשעות היום.

רבבות הדיירים, הגרים באיוור זה, הכפיפו את חייהם לגזירת

שלמה להט ומעריצה: הסנדלר של העיר

החניה. יש היוצאים בכוכר לעבודה ואינם חוזרים אלא מאוחר בערב. יש המשאירים את מכונתם ליד הבית, ומתרוצצים במשך היום במכונות ובאוטובוסים.

אפשר היה, כמובן, לצפות את הדברים מראש. אפשר היה לבינות מיגרשי חניה ענקי לאורך כל שפתיים, מתחת לרציף הרברט סמואל ורחוב הירקון. אך ממת יודעת רשות כל שהיא בישראל תלכנן מראש? הרי סמוך להגדול וסמוך הקטן, שני המאלתרים המפורסמים, שולטים בכיפה.

הם וסנדלי צ'יץ'.

ש מעתי אוויל כלשהו אומר: הרי זה טוב: שישאירו את המכונות בבית, ויסעו במכונות!

אני מסוגל לעקוב אחרי תרגיל זה בהגיון הצרפתי. מה טוב בזה? המכונות החונות ליד הבית תופסת מקומי חניה, שבו היה יכול להשתמש נהג אחר, שיש לו עיסוק בסביבה, כשבועליה מכונת נוסע במכונת, הוא צורך את אותה כמות הדלק — ואולי יותר — מכפי שהיה צורך אילו נסע במכונתו. הוא גם מעסיק אדם שיכול היה באותה עת לעשות דבר מועיל יותר למשק.

רבבות מכונות, שריכשתן עלתה למשק המדינה הון כביר במטבע חוץ, מובטלות למעשה ואינן מביאות טובה למשק ולאיש.

פועל כאן ההגיון של חלם.

לפי אותו הגיון אפשר היה לנתק את הטלפונים הפרטיים ולהפסיק את הרואר הפרטי.

אם סבור משהו שמצב זה יביא לכך שירכשו פחות מכונות, כך שהמשק ייצא נשכר מכך בעתיד, אינו יודע מה הוא שח. המכונות אינה רק מכשירי תחבורה. היא סמל של מעמד. היא הארכת אישיותו של בעליה. היא צורך פסיכולוגי עמוק. היא גם כלי חיוני לבילוי סוף השבוע בישראל מוכתהרת.